

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. liepos 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Direktyva 95/46/EB – Šios direktyvos taikymo sritis – 3 straipsnis – Religinės bendruomenės narių atliekamas asmens duomenų rinkimas vykdant tikėjimo skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą – 2 straipsnio c punktas – Sąvoka „asmens duomenų susistemintas rinkinys“ – 2 straipsnio d punktas – Sąvoka „duomenų valdytojas“ – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 10 straipsnio 1 dalis“

Byloje C-25/17

dėl 2016 m. gruodžio 22 d. *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. sausio 19 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, inicijuotoje

Tietosuojavaltuutettu,

dalyvaujant

Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyskunta,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz (pranešėjas), J. L. da Cruz Vilaça, J. Malenovský, E. Levits ir C. Vajda, teisėjai A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. lapkričio 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Tietosuojavaltuutettu*, atstovaujamos R. Aarnio,
- *Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyskunta*, atstovaujamos *asianajaja* S. H. Brady ir P. Muzny,
- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos H. Leppo,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vlácil,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* P. Gentili,

* Proceso kalba: suomių.

– Europos Komisijos, atstovaujamos P. Aalto, H. Kranenborg ir D. Nardi,
susipažinęs su 2018 m. vasario 1 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355) 2 straipsnio c ir d punktų ir 3 straipsnio, siejamų su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 10 straipsnio 1 dalimi, išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas byloje, inicijuotoje *tietosuojavaltuutettu* (duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas, Suomija), kurioje keliamas klausimas dėl *tietosuojalautakunta* (Duomenų apsaugos komisija, Suomija) sprendimo uždrausti *Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyskunta* (Jehovos liudytojų religinė bendruomenė, toliau – Jehovos liudytojų bendruomenė) rinkti ar tvarkyti asmens duomenis vykdant tikėjimo skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, kai nesilaikoma asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančiuose Suomijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 95/46 10, 12, 15, 26 ir 27 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(10) kadangi asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių nacionalinių įstatymų tikslas – apsaugoti pagrindines teises ir laisves, ypač privatumo teisę, ir tai pripažįstama [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos] Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnyje, taip pat Bendrijos teisės aktų bendruosiuose principuose; kadangi dėl šios priežasties, suvienodinant tokius įstatymus, negali būti sumažinta juose numatyta apsauga, o priešingai – turi būti siekiama aukšto apsaugos lygio visoje Bendrijoje;

<...>

(12) kadangi šie apsaugos principai, tvarkant asmens duomenis, turi būti taikomi bet kuriam asmeniui, kurio veiklą reglamentuoja Bendrijos teisės aktai; kadangi jie netaikomi asmens duomenis tvarkant tokiam fiziniam asmeniui, kuris užsiima tik asmeninio pobūdžio veikla, kaip susirašinėjimas ar adresų užrašų saugojimas;

<...>

(15) kadangi, tvarkant minėtus duomenis, ši direktyva taikoma tikslai tuomet, jei tvarkoma automatiniu būdu, arba jei tvarkomi duomenys yra laikomi arba ketinama juos laikyti rinkmenų sistemoje, kuri sistemiškai išdėstyta pagal specifinius su asmenimis susijusius kriterijus, kad būtų lengviau gauti šiuos asmens duomenis;

<...>

- (26) kadangi apsaugos principai turi būti taikomi visai informacijai apie asmenį, kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta; kadangi norint nustatyti, ar asmens tapatybė gali būti nustatyta, reikėtų atsižvelgti į visas priemones, kuriomis galėtų pasinaudoti duomenų valdytojas ar bet kuris kitas asmuo minėto asmens tapatybei nustatyti; kadangi apsaugos principai netaikomi duomenims, kurie paversti anoniminiais tokiu būdu, kad duomenų subjekto tapatybė nebegali būti nustatyta; <...>
- (27) kadangi asmenų apsaugos reikalavimai turi būti taikomi tvarkant duomenis ir automatiniu, ir rankiniu būdu; kadangi tokios apsaugos mastas iš esmės neturi priklausyti nuo naudojamo metodo, priešingu atveju iškiltų rimta įstatymų apėjimo grėsmė; kadangi tvarkant rankiniu būdu, ši direktyva taikoma tikrai rinkmenų sistemoms, tačiau negalioja nesistemintoms rinkmenoms; kadangi ypač svarbu, kad rinkmenų sistemos turinys turi būti sistemškai išdėstytas pagal specifinius su asmenimis susijusius kriterijus, leidžiančius lengvai gauti asmens duomenų; kadangi pagal 2 straipsnio c dalyje pateiktą apibrėžimą kiekviena valstybė narė gali nustatyti kriterijus, pagal kuriuos nustatomos sisteminio asmens duomenų rinkinio sudėtinės dalys, bei kriterijus, reglamentuojančius, kaip galima gauti duomenų iš tokio rinkinio; kadangi bet kuriuo atveju ši direktyva netaikoma pagal specifinius kriterijus nesusistemintoms rinkmenoms ar rinkmenų rinkiniams, taip pat jų tituliniais lapams.“

4 Direktyvos 95/46 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šią direktyvą valstybės narės saugo fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, o ypač jų privatumo teisę [teisę į privatų gyvenimą] tvarkant asmens duomenis.“

5 Šios direktyvos 2 straipsnyje numatyta:

„Šioje direktyvoje:

- a) „asmens duomenys“ reiškia bet kurią informaciją, susijusią su asmeniu (duomenų subjektu), kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta; asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta, yra tas asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta tiesiogiai ar netiesiogiai, ypač pasinaudojus nurodytu asmens identifikavimo kodu arba vienu ar keliais to asmens fizinei, fiziologinei, protinei, ekonominei, kultūrinei ar socialinei tapatybei būdingais veiksniais;
- b) „asmens duomenų tvarkymas“ (tvarkymas) reiškia bet kurią operaciją ar operacijų rinkinį, automatiniiais arba neautomatiniais būdais atliekamus su asmens duomenimis, kaip antai: rinkim[ą], užrašym[ą], rūšiavim[ą], saugojim[ą], adaptavim[ą] ar keitim[ą], atgaminim[ą], paiešk[ą], naudojim[ą], atskleidim[ą] perduodant, platinant ar kitu būdu padarant juos prieinamus, išdėstym[ą] reikiama tvarka ar sujungim[ą] derinant, blokavim[ą], trynim[ą] ar naikinim[ą];
- c) „asmens duomenų kaupimo rinkmenose sistema [asmens duomenų susistemintas rinkinys]“ (rinkmenų sistema [susistemintas rinkinys]) reiškia bet kurį susistemintą pagal specifinius kriterijus prieinamų asmens duomenų rinkinį, kuris gali būti centralizuotas, decentralizuotas arba suskirstytas funkciniais ar geografiniais pagrindais;
- d) „duomenų valdytojas“ reiškia tokį fizinį ar juridinį asmenį, valstybės valdžios instituciją, agentūrą ar bet kurį kitą organą, kuris vienas ar drauge su kitais nustato asmens duomenų tvarkymo tikslus ir būdus; jeigu tvarkymo tikslus ir būdus nusako nacionaliniai arba Bendrijos įstatymai bei norminiai aktai, tai duomenų valdytoją arba specifinius kriterijus, pagal kuriuos skiriamas duomenų valdytojas, gali apibrėžti nacionaliniai arba Bendrijos įstatymai;

<...>“

6 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Ši direktyva taikoma automatiniais būdais tvarkant asmens duomenis ištisai arba dalimis ir neautomatiniais būdais tvarkant asmens duomenis, kai tie duomenys sudaro arba yra skirti sudaryti rinkmenų sistemos [susisteminto rinkinio] dalį.

2. Ši direktyva netaikoma tvarkant asmens duomenis:

- kai yra užsiimama tokia veikla, kuri nepatenka į Bendrijos teisės taikymo sritį, kaip antai veikla, kuri numatyta Europos Sąjungos sutarties V ir VI dalyse, taip pat kai atliekamos tvarkymo operacijos, susijusios su visuomenės saugumu, gynyba, valstybės saugumu (taip pat ir valstybės ekonomine gerove, kai tvarkymo operacija susijusi su valstybės saugumo klausimais) ir su valstybės veiksmis baudžiamosios teisės srityje;
- kai duomenis tvarko fizinis asmuo, užsiimdamas tik asmenine ar namų ūkio veikla.“

Suomijos teisė

7 Direktyva 95/46 į Suomijos teisę buvo perkelta *henkilötietolaki* (523/1999) (Asmens duomenų įstatymas (523/1999), toliau – Įstatymas Nr. 523/1999).

8 Šio įstatymo 2 straipsnio „Soveltamisala“ (Taikymo sritis) antroje ir trečioje pastraipose numatyta:

„Šis įstatymas taikomas automatizuotam asmens duomenų tvarkymui. Šis įstatymas taikomas ir kitiems asmens duomenų tvarkymo būdams, kai šie duomenys sudaro asmens duomenų susistemintą rinkinį ar jo dalį arba turi sudaryti tokį rinkinį ar tokio rinkinio dalį.

Šis įstatymas netaikomas tuo atveju, kai asmens duomenis tvarko fizinis asmuo išimtinai asmeniniams arba panašioms kasdieniams ir privatiems tikslams.“

9 Įstatymo Nr. 523/1999 3 straipsnio 3 dalyje „asmens duomenų susistemintas rinkinys“ apibrėžiamas kaip „asmens duomenų visuma, kurią sudaro pagal paskirtį susieti įrašai ir kuri iš dalies arba visiškai tvarkoma automatizuotomis priemonėmis arba kuri tvarkoma kaip kartoteka, registras ar panašus rinkinys, kad būtų galima lengvai rasti tam tikro asmens duomenis, nepatiriant nepagrįstų išlaidų“.

10 Šio įstatymo 44 straipsnyje nurodyta, kad duomenų apsaugos priežiūros pareigūno prašymu Duomenų apsaugos komisija gali uždrausti tvarkyti asmens duomenis, jeigu tai prieštarauja šiam įstatymui arba juo vadovaujantis priimtoms taisyklėms ir nustatytiems reikalavimams, ir nustatyti suinteresuotiesiems asmenims terminą konstatuotam neteisėtumui pašalinti ar aplaidumui ištaisyti.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 2013 m. rugsėjo 17 d. duomenų apsaugos priežiūros pareigūno prašymu Duomenų apsaugos komisija priėmė sprendimą, kuriuo Jehovos liudytojų bendruomenei uždraudė rinkti ar tvarkyti asmens duomenis šios bendruomenės nariams vykdant skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, kai nesilaikoma tokių duomenų tvarkymui keliamų teisinių reikalavimų, numatytų Įstatymo Nr. 523/1999 8 ir 12 straipsniuose. Be to, remdamasi minėto įstatymo 44 straipsnio 2 dalimi, Duomenų apsaugos komisija šiai bendruomenei nurodė per šešių mėnesių terminą užtikrinti, kad asmens duomenys nebūtų renkami šios bendruomenės tikslams nesilaikant minėtų reikalavimų.

- 12 Savo sprendimo motyvuose Duomenų apsaugos komisija nurodė, kad Jehovos liudytojų bendruomenės narių atliekamas nurodytas duomenų rinkimas pagal minėtą įstatymą reiškia asmens duomenų tvarkymą ir kad šių duomenų valdytojai yra ir ši bendruomenė, ir jos nariai.
- 13 Jehovos liudytojų bendruomenė apskundė šį sprendimą *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas, Suomija). 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu šis teismas panaikino minėtą sprendimą motyvuodamas visų pirma tuo, kad Jehovos liudytojų bendruomenė nebuvo asmens duomenų valdytoja, kaip tai suprantama pagal Įstatymą Nr. 523/1999, ir kad jos veikla nesudarė neteisėto tokių duomenų tvarkymo.
- 14 Duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas šį sprendimą apskundė *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija).
- 15 Minėtas teismas konstatavo, kad, vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, Jehovos liudytojų bendruomenės nariai užsirašo informaciją lankydami pas asmenis, kurių jie patys ir jų bendruomenė nepažįsta. Surinkti duomenys gali apimti, be kita ko, aplankytų asmenų vardus ir pavardes, adresą ir informaciją apie jų religinius įsitikinimus ir šeimines padėtis. Tokie duomenys renkami sukuriant atmintinę tam, kad juos galima būtų susirasti, jeigu būtų rengiamas vėlesnis vizitas, nors atitinkami asmenys tam nedavė sutikimo ir nebuvo apie tai informuoti.
- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodė, kad Jehovos liudytojų bendruomenė savo nariams pateikė nurodymus, kaip daryti tokius užrašus, ir tokie nurodymai paskelbti bent viename iš šios bendruomenės leidinių, skirtų tikėjimui skelbti. Ši bendruomenė ir nuo jos priklausančios parapijos planuoja ir koordinuoja skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, kurią atlieka jos nariai; be kita ko, ji sudaro žemėlapius, kuriais remiantis tikėjimą skelbiantiems nariams priskiriamos atitinkamos zonos, informacines korteles apie šiuos asmenis ir apie jų išplatintų šios bendruomenės leidinių skaičių. Be to, Jehovos liudytojų bendruomenės parapijos tvarko asmenų, kurie išreiškia norą nebebūti lankomi tikėjimą skelbiančių bendruomenės narių, sąrašą ir šiame sąraše (vadinamajame draudimų sąraše) esančius asmens duomenis naudoja šios bendruomenės nariai. Galiausiai anksčiau Jehovos liudytojų bendruomenė pateikdavo savo nariams formas, į kurias turėjo būti įrašyti tokie duomenys, surinkti šiems nariams skelbiant tikėjimą. Vis dėlto naudoti šias formas atsisakyta gavus duomenų apsaugos priežiūros pareigūno rekomendaciją.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Jehovos liudytojų bendruomenė, kaip pati nurodo, nereikalauja, kad tikėjimą skelbiantys jos nariai rinktų duomenis, ir kad tuo atveju, jeigu vis dėlto duomenys surenkami, ji neturi informacijos nei apie daromų užrašų, kurie, beje, yra neformalus asmeniniai užrašai, pobūdį, nei apie duomenis surinkusių tikėjimą skelbiančių narių tapatybę.
- 18 Kiek tai susiję su tokio prašymo priimti prejudicinį sprendimą būtinybe, pažymėtina, kad *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas) mano, jog nagrinėjant pagrindinę bylą reikia atsižvelgti, viena vertus, į teises į privatų gyvenimą ir į asmens duomenų apsaugą ir, kita vertus, į religijos ir asociacijų laisvę, kurios užtikrinamos ir pagal Chartiją bei Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, ir pagal Suomijos Konstituciją.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas linkęs manyti, kad skelbimo „nuo durų iki durų“ veikla, kurią vykdo religinės bendruomenės, kaip antai Jehovos liudytojų bendruomenė, nariai, nėra veikla, kuriai pagal Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką ši direktyva netaikoma. Vis dėlto kyla klausimas, ar tokia veikla yra tik asmeninė ar namų ūkio veikla, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką. Šiuo klausimu reikėtų atsižvelgti į tai, kad šioje byloje surinkti duomenys nėra tik paprastai užsirašomi į adresų knygele, nes daromi užrašai susiję su nepažįstamais asmenimis ir apima jautrius duomenis apie jų religinius įsitikinimus. Reikėtų atsižvelgti ir į tai, kad skelbimo „nuo durų iki durų“ veikla yra pagrindinė Jehovos liudytojų bendruomenės veiklos forma ir ši bendruomenė bei jos parapijos ją planuoja ir koordinuoja.

- 20 Be to, kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjami surinkti duomenys tvarkomi ne automatizuotu būdu, reikia, atsižvelgiant į Direktyvos 95/46 3 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos 2 straipsnio c punktu, nustatyti, ar šių duomenų visuma sudaro susistemintą rinkinį, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas. Remiantis Jehovos liudytojų bendruomenės pateikta informacija, minėti duomenys jai neperduodami, taigi, neįmanoma tiksliai žinoti, koks yra surinktų duomenų pobūdis ir apimtis. Vis dėlto galima manyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami duomenys renkami ir vėliau tvarkomi siekiant, kad būtų galima lengvai rasti duomenis apie asmenį arba konkretų adresą tam, kad juos būtų galima vėliau panaudoti. Vis dėlto surinkti duomenys nėra susisteminti į rinkinius.
- 21 Jeigu būtų konstatuota, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas duomenų tvarkymas patenka į Direktyvos 95/46 taikymo sritį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad tokiu atveju kyla klausimas, ar Jehovos liudytojų bendruomenė turi būti laikoma tokių duomenų valdytoja, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio d punktą. 2014 m. gegužės 13 d. Sprendimu *Google Spain ir Google* (C-131/12, EU:C:2014:317) Teisingumo Teismo suformuotoje jurisprudencijoje sąvoka „duomenų valdytojas“ apibrėžiama plačiai. Be to, iš 2010 m. vasario 16 d. Nuomonės 1/2010 dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“, kurią pateikė pagal Direktyvos 95/46 29 straipsnį įsteigta darbo grupė, matyti, kad, be kita ko, reikia atsižvelgti į faktinę kontrolės galimybę ir asmens, kurio duomenys tvarkomi, turimą suvokimą apie duomenų valdytoją.
- 22 Nagrinėjamu atveju reikėtų atsižvelgti į tai, kad Jehovos liudytojų bendruomenė organizuoja, koordinuoja ir skatina skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą ir savo leidiniuose pateikė nurodymus dėl duomenų rinkimo vykdant tokią veiklą. Be to, duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas nustatė, kad ši bendruomenė iš tikrųjų turi teisę nustatyti duomenų tvarkymo metodus, taip pat uždrausti arba apriboti tokį tvarkymą ir kad ji iš anksto nustatė tokio tvarkymo tikslą ir priemones, kai pateikė nurodymus dėl duomenų rinkimo. Beje, iš anksčiau naudotų formų taip pat matyti, kad ši bendruomenė buvo aktyviai įsitraukusi į duomenų tvarkymą.
- 23 Tačiau reikia taip pat atsižvelgti į tai, kad Jehovos liudytojų bendruomenės nariai patys gali nuspręsti rinkti duomenis ir nustatyti tokio rinkimo tvarką. Be to, ši bendruomenė pati duomenų nerenka ir neturi prieigos prie jos narių surinktų duomenų, išskyrus duomenis, kurie yra vadinamajame draudimų sąrašė. Vis dėlto tokios aplinkybės nepaneigia kelių duomenų valdytojų, iš kurių kiekvienas vykdo skirtingas užduotis ir turi skirtingas atsakomybės sritis, buvimo galimybes.
- 24 Tokiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Direktyvos 95/46] 3 straipsnio 2 dalies pirmoje ir antroje įtraukose nustatytos išimtys, susijusios su taikymo sritimi, turi būti aiškinamos taip, kad religinės bendruomenės narių atliekamas asmens duomenų rinkimas ir tvarkymas vykdant skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį? Vertinant, ar galima taikyti [Direktyvą 95/46], kokią reikšmę turi tai, kad, pirma, skelbimo veiklą, kurią vykdant renkami duomenys, organizuoja religinė bendruomenė ir jos parapijos ir, antra, kartu tai yra ir asmeninis religinės bendruomenės narių religijos išpažinimas?
2. Ar [Direktyvos 95/46] 2 straipsnio c punkte įtvirtintą sąvoką „susistemintas rinkinys“, atsižvelgiant į direktyvos 26 ir 27 konstatuojamąsias dalis, reikia aiškinti taip, kad asmens duomenų, kurie vykdant nurodytą skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą renkami neautomatizuotomis priemonėmis, visuma (vardas, pavardė, adresas ir kita galima su asmeniu susijusi informacija ir apibūdinimai):
- a) nėra toks rinkinys, nes jame nėra konkrečių kortelių ar sąrašų arba kitos panašios paieškos sistemos, kuri atitiktų [Įstatyme Nr. 523/1999] nustatytą apibrėžtį; arba
- b) yra toks rinkinys, nes iš duomenų, atsižvelgiant į jų paskirtį, lengvai ir be nepagrįstų išlaidų galima gauti vėlesniam naudojimui reikiamos informacijos, kaip numatyta [Įstatyme Nr. 523/1999]?

3. Ar [Direktyvos 95/46] 2 straipsnio d punkte įtvirtinta frazė „<...> kuris vienas ar drauge su kitais nustato asmens duomenų tvarkymo tikslus ir būdus <...>“ turi būti aiškinama taip, kad religinė bendruomenė, organizuojanti veiklą, kurią vykdančios (be kita ko, skirstant skelbėjų veiklos zonas, stebint skelbimo veiklą ir pildant asmenų, kurie nenori priimti skelbėjų, registrą) renkami asmens duomenys, atsižvelgiant į jos narių veiklą gali būti laikoma asmens duomenų valdytoja, net jei religinė bendruomenė teigia, jog galimybę susipažinti su užrašyta informacija turi tik atskiri skelbėjai?
4. Ar [Direktyvos 95/46] 2 straipsnio d punktas turi būti aiškinamas taip, kad religinė bendruomenė gali būti laikoma duomenų valdytoja, tik jeigu imasi kitų specialių priemonių (pavyzdžiui, duoda pavedimus ar rašytinius nurodymus), kuriomis valdo duomenų rinkimą, o gal pakanka to, kad būtų laikoma, jog ji iš tikrųjų kontroliuoja savo narių veiklą?

Į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus prašoma atsakyti tik tuo atveju, jeigu remiantis atsakymais į pirmąjį ir antrąjį klausimus [Direktyva 95/46] būtų pripažinta taikytina. Į ketvirtąjį klausimą prašoma atsakyti tik tuo atveju, jeigu remiantis trečiuoju klausimu nebūtų atmesta galimybė, kad [Direktyvos 95/46] 2 straipsnio d punktas turi būti taikomas religinei bendruomenei.“

Dėl prašymų atnaujinti žodinę proceso dalį

- 25 Teisingumo Teismo kanceliarijai 2017 m. gruodžio 12 d. ir 2018 m. vasario 15 d. pateiktuose dokumentuose Jehovos liudytojų bendruomenė prašė atnaujinti žodinę proceso dalį pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsnį. Pirmąjį iš šių prašymų Jehovos liudytojų bendruomenė grindė visų pirma tuo, kad per teismo posėdį ji neturėjo galimybės atsakyti į kitų šalių pateiktas pastabas, iš kurių kai kurios neatitiko pagrindinės bylos faktinių aplinkybių. Antrajame iš šių prašymų minėta bendruomenė iš esmės teigia, kad generalinio advokato išvadoje remiamasi netiksliais ar galimai klaidinančiais faktais ir kai kurie iš jų nenurodyti prašyme priimti prejudicinį sprendimą.
- 26 Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsnyje nurodyta, kad išklausęs generalinį advokatą Teisingumo Teismas gali bet kada nutarti pradėti ar atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu jis mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas Teisingumo Teismui priimant sprendimą, arba jeigu nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės.
- 27 Šiuo atveju taip nėra. Konkrečiai kalbant, Jehovos liudytojų bendruomenės prašymuose, kuriais siekiama, kad būtų atnaujinta žodinė proceso dalis, nepateikti jokie nauji argumentai, į kuriuos turėtų būti atsižvelgta nagrinėjant šią bylą. Be to, ši šalis ir kiti suinteresuotieji asmenys, nurodyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje, ir per rašytinę, ir per žodinę proceso dalis pateikė savo pastabas dėl Direktyvos 95/46 2 straipsnio c ir d punktų ir 3 straipsnio, siejamų su Chartijos 10 straipsniu, o prejudiciniai klausimai ir pateikti dėl šių nuostatų, aiškinimo.
- 28 Dėl pagrindinės bylos faktinių aplinkybių reikia priminti, kad, vykstant procesui pagal SESV 267 straipsnį, tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apibrėžia faktines aplinkybes, kuriomis jis teikia klausimus Teisingumo Teismui. Iš to matyti, kad pagrindinės bylos šalys negali remtis tuo, kad tam tikros faktinės prielaidos, kuriomis paremti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodytų kitų suinteresuotųjų asmenų argumentai arba generalinio advokato analizė, yra neteisingos, kad pateiktų žodinės proceso dalies atnaujinimą pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2008 m. birželio 26 d. Sprendimo *Burda*, C-284/06, EU:C:2008:365, 44, 45 ir 47 punktus).

- 29 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, mano, kad turi visą informaciją, reikalingą tam, kad atsakytų į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktus klausimus, ir kad ši byla neturi būti nagrinėjama remiantis argumentais, dėl kurių šalys negalėjo pareikšti savo nuomonės. Taigi, prašymus atnaujinti žodinę proceso dalį reikia atmesti.

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

- 30 Jehovos liudytojų bendruomenė teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas. Ji ginčija pagrindines šiame prašyme nurodytas faktines aplinkybes ir taip pat teigia, kad jame kalbama apie tam tikrų jos narių, kurie nėra šalys pagrindinėje byloje, elgesį. Taigi šis prašymas susijęs su hipotetine problema.
- 31 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tik nagrinėjantis bylą nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes, turi įvertinti tai, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl Teisingumo Teismas iš principo privalo priimti sprendimą, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 27 d. Sprendimo *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 24 ir 25 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 32 Nagrinėjamu atveju sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodytų faktinių ir teisinių aplinkybių pakanka tam, kad būtų galima suprasti prejudicinius klausimus ir jų apimtį. Be to, dar svarbiau yra tai, kad bylos medžiagoje nėra jokios informacijos, kuri leistų manyti, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku arba kad yra hipotetinis, be kita ko, dėl to, kad Jehovos liudytojų bendruomenės nariai, kurių atliekamas asmens duomenų rinkimas yra prejudicinių klausimų pagrindas, nėra šalys pagrindinėje byloje. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad prejudiciniais klausimais siekiama leisti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nustatyti, ar pati ši bendruomenė pagal Direktyvą 95/46 laikoma duomenų valdytoja, atsakinga už asmens duomenų rinkimą, kurį atlieka jos nariai vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą.
- 33 Šiomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 34 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalį, siejamą su Chartijos 10 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad asmens duomenų rinkimas, kurį vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, atlieka religinės bendruomenės nariai, ir tolesnis tokių duomenų tvarkymas laikytini asmens duomenų tvarkymu vykdant šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje nurodytą veiklą, ar tai yra fizinių asmenų atliekamas asmens duomenų tvarkymas užsiimant tik asmenine ar namų ūkio veikla, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką.
- 35 Norint atsakyti į šį klausimą visų pirma reikia priminti, kad Direktyva 95/46, kaip matyti iš jos 1 straipsnio 1 dalies ir 10 konstatuojamosios dalies, siekiama užtikrinti aukšto lygio fizinių asmenų pagrindinių laisvių ir teisių, ypač jų teisės į privatų gyvenimą, tvarkant asmens duomenis, apsaugą

- (2014 m. gegužės 13 d. Sprendimo *Google Spain ir Google*, C-131/12, EU:C:2014:317, 66 punktas ir 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein*, C-210/16, EU:C:2018:388, 26 punktas).
- 36 Direktyvos 95/46 3 straipsnio, kuriame apibrėžiama jos taikymo sritis, 1 dalyje numatyta, kad ši direktyva taikoma visiškai arba iš dalies automatiniais būdais tvarkant asmens duomenis ir neautomatiniais būdais tvarkant asmens duomenis, kai tie duomenys sudaro susisteminto rinkinio dalį arba yra skirti jai sudaryti.
- 37 Vis dėlto 3 straipsnio 2 dalyje nurodytos dvi išimtys, kai minėta direktyva netaikoma, ir jas reikia aiškinti siaurai (šiuo klausimu žr. 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Ryneš*, C-212/13, EU:C:2014:2428, 29 punktą ir 2017 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 38 punktą). Be to, Direktyvoje 95/46 nenumatyta jokių papildomų jos taikymo srities apribojimų (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Satakunnan Markkinapörssi ir Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 46 punktas).
- 38 Pirma, kiek tai susiję su išimtimi, nurodyta Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje, primintina, kad buvo nuspręsta, jog veikla, kaip pavyzdys nurodyta šioje nuostatoje, visais atvejais yra pačių valstybių ar valstybės valdžios institucijų veikla, kuri nėra privačių asmenų veikla. Šios veiklos rūšys skirtos apibrėžti šioje nuostatoje numatytos išimties taikymo sričiai, tad ši išimtis taikoma tik aiškiai joje paminėtai veiklai arba tai pačiai kategorijai priskiriamai veiklai (žr. 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Lindqvist*, C-101/01, EU:C:2003:596, 43 ir 44 punktus; 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Satakunnan Markkinapörssi ir Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 41 punktą ir 2017 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 36 ir 37 punktus).
- 39 Nagrinėjamu atveju asmens duomenų rinkimas, kurį, vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, atlieka Jehovos liudytojų bendruomenės nariai, yra išimtinai privačių asmenų religinė veikla. Iš to darytina išvada, kad tokia veikla nėra valstybės valdžios institucijų veikla, taigi, jos negalima prilyginti Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje nurodytai veiklai.
- 40 Antra, kiek tai susiję su Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies antroje įtraukoje nurodyta išimtimi, reikia pažymėti, kad pagal šią nuostatą iš šios direktyvos taikymo srities pašalintas duomenų tvarkymas, atliekamas užsiimant ne paprastai asmenine ar namų ūkio veikla, bet „tik“ asmenine ar namų ūkio veikla (šiuo klausimu žr. 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Ryneš*, C-212/13, EU:C:2014:2428, 30 punktą).
- 41 Žodžių junginiu „asmeninė ar namų ūkio veikla“ daroma nuoroda į asmens, kuris tvarko asmens duomenis, veiklą, o ne į asmenį, kurio duomenys tvarkomi (šiuo klausimu žr. 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Ryneš*, C-212/13, EU:C:2014:2428, 31 ir 33 punktus).
- 42 Kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas, Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką reikia aiškinti kaip numatančią tik tokią veiklą, kuria privatūs asmenys užsiima neperžengdami privataus ar šeimos gyvenimo ribų. Šiuo klausimu pažymėtina, kad veikla negali būti laikoma tik asmenine ar namų ūkio veikla, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, kai ja siekiama suteikti prieigą prie asmens duomenų neapibrėžtam asmenų ratui arba kai tokia veikla, kad ir iš dalies, apima viešąją erdvę ir todėl yra nukreipta į duomenis tvarkančio asmens privačios sferos išorę (šiuo klausimu žr. 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Lindqvist*, C-101/01, EU:C:2003:596, 47 punktą; 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Satakunnan Markkinapörssi ir Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 44 punktą ir 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Ryneš*, C-212/13, EU:C:2014:2428, 31 ir 33 punktus).
- 43 Kiek pagrindinėje byloje nagrinėjamas asmens duomenų tvarkymas atliekamas Jehovos liudytojų bendruomenės nariams vykdant skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, reikia nustatyti, ar tokia veikla yra tik asmeninė ar namų ūkio veikla, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką.

- 44 Šiuo klausimu iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad skelbimo „nuo durų iki durų“ veikla, kurią vykdydami Jehovos liudytojų bendruomenės nariai surenka asmens duomenis, jau dėl savo pobūdžio yra skirta Jehovos liudytojų bendruomenės išpažįtamam tikėjimui skleisti asmenims, kurie, kaip generalinis advokatas iš esmės nurodė savo išvados 40 punkte, nėra tikėjimą skelbiančių bendruomenės narių šeimos nariai. Taigi ši veikla nukreipta į bendruomenės narių skelbėjų privačios sferos išorę.
- 45 Be to, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą taip pat matyti, kad tikėjimą skelbiantys minėtos bendruomenės nariai kai kuriuos jų surinktus duomenis perduoda šios bendruomenės parapijoms, kurios, remdamosi šiais duomenimis, sudaro asmenų, nepageidaujančių, kad minėti nariai pas juos toliau lankytųsi, sąrašus. Taip, vykdydami tikėjimo skelbimo veiklą, šie nariai padaro bent tam tikrus iš šių duomenų prieinamus potencialiai neapibrėžtam asmenų skaičiui.
- 46 Dėl klausimo, ar, atsižvelgiant į tai, kad asmens duomenys tvarkomi vykdant su religijos išpažinimu susijusią veiklą, skelbimo „nuo durų iki durų“ veikla gali būti vertinama kaip tik asmeninė ar namų ūkio veikla, reikia priminti, kad Chartijos 10 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisė į sąžinės ir religijos laisvę apima, be kita ko, kiekvieno asmens laisvę išpažinti ir skelbti savo religiją ar tikėjimą tiek vienam, tiek kartu su kitais, viešai ar privačiai, laikant pamaldas, mokant tikėjimo, jį praktikuojant ir atliekant apeigas.
- 47 Chartijoje sąvokai „religija“ pagal minėtą nuostatą suteikta plati reikšmė, apimanti ne tik *forum internum*, t. y. įsitikinimų turėjimą, bet ir *forum externum*, t. y. religinių įsitikinimų viešą išpažinimą ir skelbimą (2018 m. gegužės 29 d. Sprendimo *Liga Moskeeën Islamitische Organisaties van Antwerpen, provincijos ir kt.*, C-426/16, EU:C:2018:335, 44 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 48 Be to, laisvė išpažinti ir skelbti savo religiją tiek vienam, tiek kartu su kitais, viešai ar privačiai gali būti išreiškiama įvairiomis formomis, pvz., tai gali būti tikėjimo mokymas, jo praktikavimas ir apeigų atlikimas; ji apima ir teisę bandyti įtikinti kitus asmenis, pvz., skelbiant tikėjimą (1993 m. gegužės 25 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *Kokkinakis prieš Graikiją*, CE:ECHR:1993:0525JUD001430788, 31 punktą ir 2007 m. lapkričio 8 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *Perry prieš Latviją*, CE:ECHR:2007:1108JUD003027303, 52 punktą).
- 49 Vis dėlto, nors taip religinės bendruomenės narių atliekama tikėjimo skelbimo „nuo durų iki durų“ veikla yra saugoma pagal Chartijos 10 straipsnio 1 dalį kaip skelbėjo ar skelbėjų tikėjimo išpažinimas, ši aplinkybė nereiškia, kad tokia veikla yra tik asmeninė ar namų ūkio veikla, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką.
- 50 Iš tiesų, atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šio sprendimo 44 ir 45 punktuose, tokia tikėjimo skelbimo veikla peržengia tikėjimą skelbiančio religinės bendruomenės nario privačios sferos ribas.
- 51 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalis, siejama su Chartijos 10 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad asmens duomenų rinkimas, kurį vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, atlieka religinės bendruomenės nariai, ir tolesnis tokių duomenų tvarkymas nelaikytini asmens duomenų tvarkymu vykdant šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje nurodytą veiklą ir tai nėra fizinių asmenų atliekamas asmens duomenų tvarkymas užsiimant tik asmenine ar namų ūkio veikla, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką.

Dėl antrojo klausimo

- 52 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 95/46 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje įtvirtinta sąvoka „susistemintas rinkinys“ apima visumą asmens duomenų, kurie surinkti vykdant skelbimo „nuo durų iki

- durų“ veiklą ir kuriuos sudaro aplankytų asmenų vardai, pavardės, adresai ir kita su jais susijusi informacija, jeigu šiuos duomenis praktiškai galima lengvai rasti siekiant juos vėliau naudoti, ar vis dėlto tam, kad minėta sąvoka apimtų tokią duomenų visumą, joje turi būti konkrečių kortelių, sąrašų ar kitų paieškos sistemų.
- 53 Kaip matyti iš Direktyvos 95/46 3 straipsnio 1 dalies ir 15 bei 27 konstatuojamųjų dalių, ši direktyva taikoma ir automatizuotam asmens duomenų tvarkymui, ir tokių duomenų tvarkymui rankiniu būdu siekiant užtikrinti, kad apsauga, kuri pagal šią direktyvą suteikiama asmenims, kurių duomenys tvarkomi, nepriklausytų nuo taikomų technikos metodų ir būtų išvengta tokios apsaugos apėjimo rizikos. Vis dėlto iš minėtų nuostatų taip pat matyti, kad ši direktyva taikoma asmens duomenų tvarkymui rankiniu būdu, tik jeigu tvarkomi duomenys sudaro susisteminto rinkinio dalį arba yra skirti jai sudaryti.
- 54 Kadangi šiuo atveju pagrindinėje byloje asmens duomenys tvarkomi ne automatiniu būdu, kyla klausimas, ar taip tvarkomi duomenys sudaro susisteminto rinkinio dalį arba yra skirti jai sudaryti, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 2 straipsnio c punktą ir 3 straipsnio 1 dalį.
- 55 Šiuo klausimu pažymėtina, kad iš Direktyvos 95/46 2 straipsnio c punkto matyti, jog sąvoka „susistemintas rinkinys“ apima „bet kuri susistemintą pagal specifinius kriterijus prieinamų asmens duomenų rinkinį, kuris gali būti centralizuotas, decentralizuotas arba suskirstytas funkciniu ar geografiniu pagrindu“.
- 56 Remiantis šio sprendimo 53 punkte nurodytu tikslu pažymėtina, kad šioje nuostatoje sąvoka „susistemintas rinkinys“ apibrėžiama plačiai, be kita ko, kaip apimanti „bet kuri“ susistemintą asmens duomenų rinkinį.
- 57 Kaip matyti iš Direktyvos 95/46 15 ir 27 konstatuojamųjų dalių, rinkinys turi būti susistemintas, kad būtų lengviau gauti asmens duomenis. Be to, nors šios direktyvos 2 straipsnio c punkte nepatiksinti kriterijai, kuriais remiantis toks rinkinys turi būti susistemintas, iš minėtų konstatuojamųjų dalių matyti, kad šie kriterijai turi būti „susiję su asmenimis“. Taigi, reikalavimu, kad asmens duomenų visuma turi būti „susisteminta pagal specifinius kriterijus“, tik siekiama užtikrinti, kad su asmeniu susijusius duomenis būtų galima lengvai rasti.
- 58 Išskyrus šį reikalavimą, Direktyvos 95/46 2 straipsnio c punkte nenumatyta nei tvarka, kurios laikantis rinkinys turi būti susistemintas, nei tokio rinkinio forma. Konkrečiai kalbant, nei šioje, nei kurioje nors kitoje direktyvos nuostatoje nenumatyta, kad nagrinėjami asmens duomenys turi būti pateikti konkrečiose kortelėse ar sąrašuose ar kitoje paieškos sistemoje, kad galima būtų daryti išvadą, jog egzistuoja susistemintas rinkinys, kaip tai suprantama pagal minėtą direktyvą.
- 59 Nagrinėjamu atveju iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo konstatuotų faktų matyti, kad vykdant pagrindinėje byloje nagrinėjamą skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą surinkti duomenys įrašomi į atmintines, remiantis paskirstymu pagal geografines zonas, siekiant palengvinti vėlesnių vizitų pas jau lankytus asmenis organizavimą. Tokiose atmintinėse kaupiama ne tik informacija apie pasikalbėjimų, susijusių su aplankyto asmens įsitikinimais, turinį, bet ir nurodomas jo vardas, pavardė ir adresas. Be to, ši informacija ar bent jau jos dalis naudojama sudarant sąrašus, kuriuos tvarko Jehovos liudytojų bendruomenės parapijos ir kuriuose nurodomi asmenys, nepageidaujantys, kad pas juos toliau lankytųsi tikėjimą skelbiantys šios bendruomenės nariai.
- 60 Taigi, vykdant pagrindinėje byloje nagrinėjamą skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą surinkti duomenys yra susisteminti pagal kriterijus, nustatytus atsižvelgiant į tokio rinkimo tikslą, būtent pasirengti vėlesniems vizitams ir tvarkyti asmenų, kurie nepageidauja būti toliau lankomi, sąrašus. Kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, šie kriterijai, kurie, be kita ko, apima aplankytų asmenų vardą, pavardę ir adresą, jų įsitikinimus ar pageidavimą nebūti toliau lankomiems, parenkami taip, kad sudarytų galimybę lengvai surasti su konkrečiais asmenimis susijusius duomenis.

- 61 Šiuo aspektu pažymėtina, kad klausimas, pagal kokį konkrečiai kriterijų ir kokia tiksliai forma praktiškai susisteminama asmens duomenų, surinktų kiekvieno iš tikėjamą skelbiančių narių, visuma, neturi reikšmės, jeigu remiantis tokia duomenų visuma galima lengvai rasti su konkrečiu aplankytu asmeniu susijusius duomenis, o tai, atsižvelgdamas į visas pagrindinės bylos aplinkybes, turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 62 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 95/46 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje įtvirtinta sąvoka „susistemintas rinkinys“ apima visumą asmens duomenų, kurie surinkti vykdant skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą ir kuriuos sudaro aplankytų asmenų vardai, pavardės, adresai ir kita su jais susijusi informacija, jeigu šie duomenys susisteminti pagal nustatytus kriterijus, kurie praktiškai sudaro galimybę tokius duomenis lengvai rasti siekiant juos toliau naudoti. Tam, kad ši sąvoka apimtų tokią duomenų visumą, nebūtina, kad joje būtų konkrečių kortelių, sąrašų ar kitų paieškos sistemų.

Dėl trečiojo ir ketvirtąjo klausimų

- 63 Savo trečiuoju ir ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 95/46 2 straipsnio d punktas, siejamas su Chartijos 10 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį religinę bendruomenę kartu su tikėjamą skelbiančiais jos nariais galima laikyti duomenų, kuriuos tokie nariai renka vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, kurią ši bendruomenė organizuoja, koordinuoja ir skatina, valdytoja, ir ar šiuo tikslu būtina, kad tokia bendruomenė turėtų galimybę susipažinti su šiais duomenimis arba kad būtų įrodyta, jog ji savo nariams davė rašytinius nurodymus arba pavedimus dėl tokių duomenų tvarkymo.
- 64 Šiuo atveju pagrindinėje byloje nagrinėjamame sprendime Duomenų apsaugos komisija nurodė, kad Jehovos liudytojų bendruomenė kartu su tikėjamą skelbiančiais savo nariais yra asmens duomenų, kuriuos minėti nariai renka vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, valdytoja. Kadangi klausimas keliamas tik dėl šios bendruomenės atsakomybės, jis nesusijęs su tokia tikėjamą skelbiančių jos narių atsakomybe.
- 65 Kaip aiškiai nurodyta Direktyvos 95/46 2 straipsnio d punkte, sąvoka „duomenų valdytojas“ apima fizinį ar juridinį asmenį, kuris „vienas ar drauge su kitais“ nustato asmens duomenų tvarkymo tikslus ir būdus. Taigi, ši sąvoka nebūtinai reiškia vieną fizinį ar juridinį asmenį ir gali apimti kelis asmenis, dalyvaujančius tvarkant šiuos duomenis, kurių kiekvienam atitinkamai galioja duomenų apsaugai taikomos teisės normos (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein*, C-210/16, EU:C:2018:388, 29 punktą).
- 66 Kadangi šia nuostata, įtvirtinant plačią sąvokos „duomenų valdytojas“ apibrėžtį, siekiama užtikrinti veiksmingą ir visapusišką atitinkamų asmenų apsaugą, bendros atsakomybės buvimas nebūtinai reiškia, kad įvairių su tuo pačiu asmens duomenų tvarkymu susijusių asmenų atsakomybė yra lygiavertė. Atvirkščiai, šie asmenys gali dalyvauti tvarkant duomenis skirtinguose etapuose ir skirtingu mastu, todėl kiekvieno jų atsakomybės lygis turi būti įvertintas atsižvelgiant į visas reikšmingas konkrečiau atvejo aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein*, C-210/16, EU:C:2018:388, 28, 43 ir 44 punktus).
- 67 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nei remiantis Direktyvos 95/46 2 straipsnio d punkto formuluote, nei kuria nors kita šios direktyvos nuostata negalima teigti, kad asmens duomenų tvarkymo tikslus ir būdus duomenų valdytojas turi nustatyti duodamas rašytinius nurodymus arba pavedimus.
- 68 Tačiau fizinis ar juridinis asmuo, kuris siekdamas savo tikslų daro įtaką asmens duomenų tvarkymui ir dėl to dalyvauja nustatant tokio tvarkymo tikslus ir būdus, gali būti laikomas duomenų valdytoju, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 2 straipsnio d punktą.

- 69 Be to, tai, kad pagal šią nuostatą keli asmenys gali būti atsakingi už tą patį tvarkymą, nereiškia, kad kiekvienas iš jų turi turėti galimybę susipažinti su atitinkamais asmens duomenimis (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein*, C-210/16, EU:C:2018:388, 38 punktą).
- 70 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, iš tiesų tikėjimą skelbiantiems Jehovos liudytojų bendruomenės nariams tenka įvertinti, kokiomis konkrečiomis aplinkybėmis jie renka aplankytų asmenų asmens duomenis, kokie tiksliai duomenys rinktini ir kaip jie šiuos duomenis tvarkys toliau. Vis dėlto, kaip nurodyta šio sprendimo 43 ir 44 punktuose, asmens duomenys renkami vykdant skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, t. y. Jehovos liudytojų bendruomenės nariams skleidžiant savo bendruomenės tikėjimą. Kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, toks skelbimas yra pagrindinė šios bendruomenės veikla, kurią ji organizuoja, koordinuoja ir skatina. Šiomis aplinkybėmis duomenys renkami įtraukiant į atmintinę tam, kad jais galima būtų pasinaudoti vėliau rengiant naują vizitą. Galiausiai Jehovos liudytojų bendruomenės parapijos, remdamosi tikėjimą skelbiančių narių perduotais duomenimis, sudaro asmenų, nepageidaujančių, kad pas juos toliau lankytųsi tokie nariai, sąrašus.
- 71 Taigi, aplankytų asmenų asmens duomenys renkami ir vėliau tvarkomi siekiant įgyvendinti Jehovos liudytojų bendruomenės tikslą skleisti jos išpažįstamą tikėjimą; taigi, duomenis renka ir vėliau tvarko tikėjimą skelbiantys jos nariai siekdami šios bendruomenės tikslų. Be to, Jehovos liudytojų bendruomenei ne tik bendrai žinoma, kad taip duomenys tvarkomi siekiant skleisti jos išpažįstamą tikėjimą, ji taip pat organizuoja ir koordinuoja savo narių atliekamo skelbimo veiklą, be kita ko, priskirdama atskiriems skelbėjams konkrečias veiklos zonas.
- 72 Remiantis šiomis aplinkybėmis galima daryti išvadą, kad Jehovos liudytojų bendruomenė skatina tikėjimą skelbiančius savo narius vykdant skelbimo veiklą tvarkyti asmens duomenis.
- 73 Taigi, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad organizuodama, koordinuodama ir skatindama savo narių vykdomą skelbimo veiklą, skirtą jos išpažįstamam tikėjimui skleisti, Jehovos liudytojų bendruomenė kartu su tikėjimą skelbiančiais savo nariais dalyvauja nustatant aplankytų asmenų asmens duomenų tvarkymo tikslus ir būdus; vis dėlto tai, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 74 Šios išvados negali paneigti SESV 17 straipsnyje įtvirtintas religinių bendruomenių organizacinės autonomijos principas. Kiekvieno asmens pareiga laikytis asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių Sąjungos teisės normų negali būti laikoma tokių bendruomenių organizacinės autonomijos ribojimu (pagal analogiją žr. 2018 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, 58 punktą).
- 75 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 95/46 2 straipsnio d punktas, siejamas su Chartijos 10 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį religinę bendruomenę kartu su tikėjimą skelbiančiais jos nariais galima laikyti asmens duomenų, kuriuos tokie nariai renka vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, kurią ši bendruomenė organizuoja, koordinuoja ir skatina, valdytoja, ir nebūtina, kad tokia bendruomenė turėtų galimybę susipažinti su šiais duomenimis, taip pat nereikia įrodyti, kad ji savo nariams davė rašytinius nurodymus arba pavedimus dėl tokių duomenų tvarkymo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 76 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo 3 straipsnio 2 dalis, siejama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 10 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad asmens duomenų rinkimas, kurį, vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, atlieka religinės bendruomenės nariai, ir tolesnis tokių duomenų tvarkymas nelaikytini asmens duomenų tvarkymu vykdant šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje nurodytą veiklą ir tai nėra fizinių asmenų atliekamas asmens duomenų tvarkymas užsiimant tik asmenine ar namų ūkio veikla, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką.
2. Direktyvos 95/46 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje įtvirtinta sąvoka „susistemintas rinkinys“ apima visumą asmens duomenų, kurie surinkti vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą ir kuriuos sudaro aplankytų asmenų vardai, pavardės, adresai ir kita su jais susijusi informacija, jeigu šie duomenys susisteminti pagal nustatytus kriterijus, kurie praktiškai sudaro galimybę tokius duomenis lengvai rasti siekiant juos toliau naudoti. Kad ši sąvoka apimtų tokią duomenų visumą, nebūtina, kad joje būtų konkrečių kortelių, sąrašų ar kitų paieškos sistemų.
3. Direktyvos 95/46 2 straipsnio d punktas, siejamas su Pagrindinių teisių chartijos 10 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį religinę bendruomenę kartu su tikėjimą skelbiančiais jos nariais galima laikyti asmens duomenų, kuriuos tokie nariai renka vykdydami skelbimo „nuo durų iki durų“ veiklą, kurią ši bendruomenė organizuoja, koordinuoja ir skatina, valdytoja, ir nebūtina, kad tokia bendruomenė turėtų galimybę susipažinti su šiais duomenimis, taip pat nereikia įrodyti, kad ji savo nariams davė rašytinius nurodymus arba pavedimus dėl tokių duomenų tvarkymo.

Parašai.